JAK KRĄŻYŁ ZŁOTY DUKAT

W SPOŁECZEŃSTWIE ŚREDNIOWIECZNYM?

HISTORIA

Ministerstwo Finansów

FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ

WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

SPOŁECZEŃSTWO ŚREDNIOWIECZNE

Dzisiaj wybierzemy się w podróż w czasie, do odległej epoki średniowiecza, do świata królów, rycerzy i nie tylko.

Dowiecie się, jak zorganizowane było ich społeczeństwo.

Czy chcielibyście żyć w takich czasach?

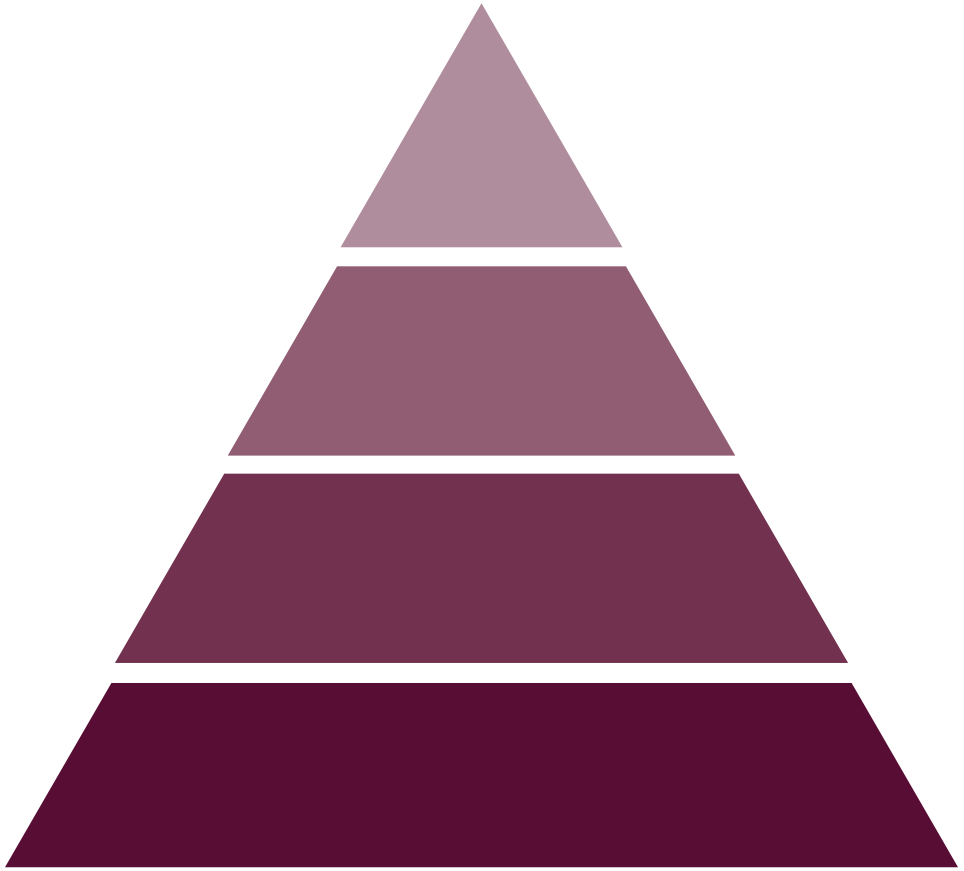
Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

FEUDALIZM

Wyobraźcie sobie, że społeczeństwo średniowieczne przypominało wielką piramidę. Na jej szczycie znajdowali się najpotężniejsi ludzie. Im niższy poziom piramidy, tym więcej osób na nim było, ale miały one mniej władzy i bogactwa.

Społeczeństwo średniowieczne było też oparte na bardzo konkretnych zasadach. Te zasady to system feudalny, który określał, kto komu służy i od kogo zależy.

Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

KRÓL

Na szczycie państwowej piramidy stał władca (król lub książę). W Polsce wczesnego średniowiecza mieliśmy do czynienia z **monarchią patrymonialną**, co oznaczało, że władca traktował państwo jako swoją własność. Miał prawo dzielić je między swoich synów.

Aby rządzić, król potrzebował wiernych wojowników i pomocników. Tak narodził się **feudalizm**, czyli system zależności.

Władca nadawał ziemię (zwaną **lennem**) swoim najważniejszym poddanym, a oni w zamian składali mu **hołd lenny** i stawali się jego **wasalami**. Przysięgali mu wierność i obiecywali służbę wojskową.

W ten sposób powstawała sieć wzajemnych zależności: król był seniorem dla rycerzy, a rycerze mogli być seniorami dla rycerzy niższych rangą.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

RYCERSTWO – OBRONA I ZASZCZYT

Rycerze byli wojownikami, którzy stanowili najważniejszą siłę zbrojną państwa. Z czasem rycerstwo przekształciło się w **szlachtę**, czyli stan posiadający liczne przywileje.

Rycerze żyli w **zamkach**, brali udział w wojnach, a w czasie pokoju organizowali turnieje, podczas których mogli popisać się swoimi umiejętnościami.

Życie rycerza regulował surowy **kodeks rycerski**, który nakazywał walczyć w obronie wiary, króla i ojczyzny, być honorowym, odważnym, hojnym i chronić słabszych. Rycerze uczyli się władać mieczem i jeździć konno, poznawali też zasady dworskiego życia.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

DUCHOWIEŃSTWO – MODLITWA I KULTURA

Duchowni byli niezwykle ważną warstwą społeczną. Dzielili się na:

- duchowieństwo **świeckie**: byli to biskupi, księża i proboszczowie, którzy zarządzali parafiami i diecezjami,
- duchowieństwo **zakonne**: byli to mnisi i zakonnice, którzy żyli w klasztorach według surowych reguł, poświęcając życie modlitwie i pracy.

Duchowni byli również jednymi z nielicznych wykształconych ludzi w średniowieczu. W **klasztorach** przepisywali księgi, tworzyli dzieła sztuki i prowadzili szkoły. W ten sposób zachowali wiedzę i kulturę dla przyszłych pokoleń.

Posiadali również własne ziemie i poddanych, a Kościół był bardzo potężną i bogatą instytucją. Pobierał nawet podatek w imieniu papieża, który nazywano **świętopietrzem** (od Świętego Piotra).

Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI
Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

MIESZCZAŃSTWO – HANDEL I RZEMIOSŁO

Kiedy zaczęły powstawać i rozwijać się miasta, pojawiła się nowa warstwa społeczna – mieszczanie. Różniła się ona od chłopów i rycerzy, ponieważ jej życie nie było związane z pracą na roli ani też z walką.

Mieszczanie mogli uzyskać od władców specjalne prawa, które pozwalały im na samorządność.

Wśród mieszczan wyróżniały się trzy grupy:

- **patrycjat** – najbogatsi kupcy i bankierzy, którzy rządzili miastem;
- **pospólstwo** – rzemieślnicy i drobni kupcy. Byli oni zorganizowani w **cechy rzemieślnicze**, które dbały o jakość towarów i zasady konkurencji;
- **plebs** – najubożsi mieszkańcy, którzy wykonywali najprostsze prace.

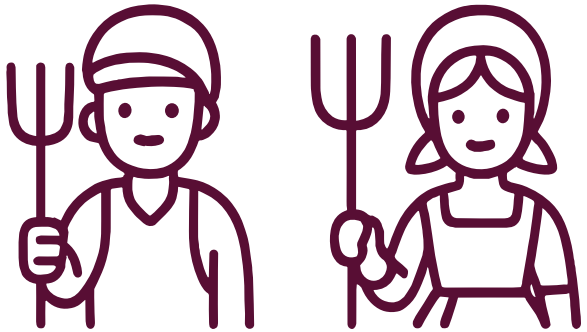
Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI
Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

CHŁOPI – PRACA NA ROLI

Chłopi stanowili zdecydowaną większość społeczeństwa i byli jego podstawą ekonomiczną. Byli oni zależni od swoich panów (rycerzy lub duchownych) na mocy **prawa feudalnego**. Wielu chłopów było przypisanych do ziemi – nie mogli jej opuścić bez zgody pana.

Ich życie wiązało się z ciężką pracą na roli. Oprócz uprawy własnego kawałka ziemi musieli również wykonywać darmową pracę na polu swojego pana. Ta praca nazywała się **pańszczyzną**.

Chłopi musieli też oddawać panu część swoich plonów w formie **daniny** oraz płacić liczne **podatki**. Życie chłopów było bardzo proste i rzadko wykraczało poza granice ich wioski.

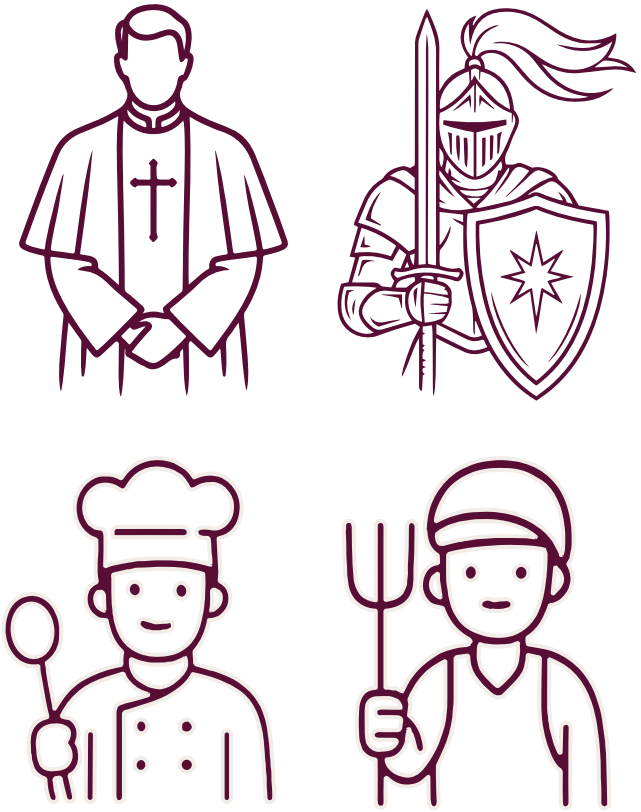

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

GRA „DUKAT W SPOŁECZEŃSTWIE ŚREDNIOWIECZNYM"

ZASADY GRY

Każda osoba z grupy wciela się w reprezentanta jednego ze stanów społecznych: Rycerza, Mnicha, Piekarza lub Chłopa. Waszym zadaniem jest przejście przez planszę, wypełniając obowiązki związane ze swoim stanem społecznym i unikając strat. Zwycięzcą zostaje gracz, który po dotarciu do mety ma najwięcej dukatów.

Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

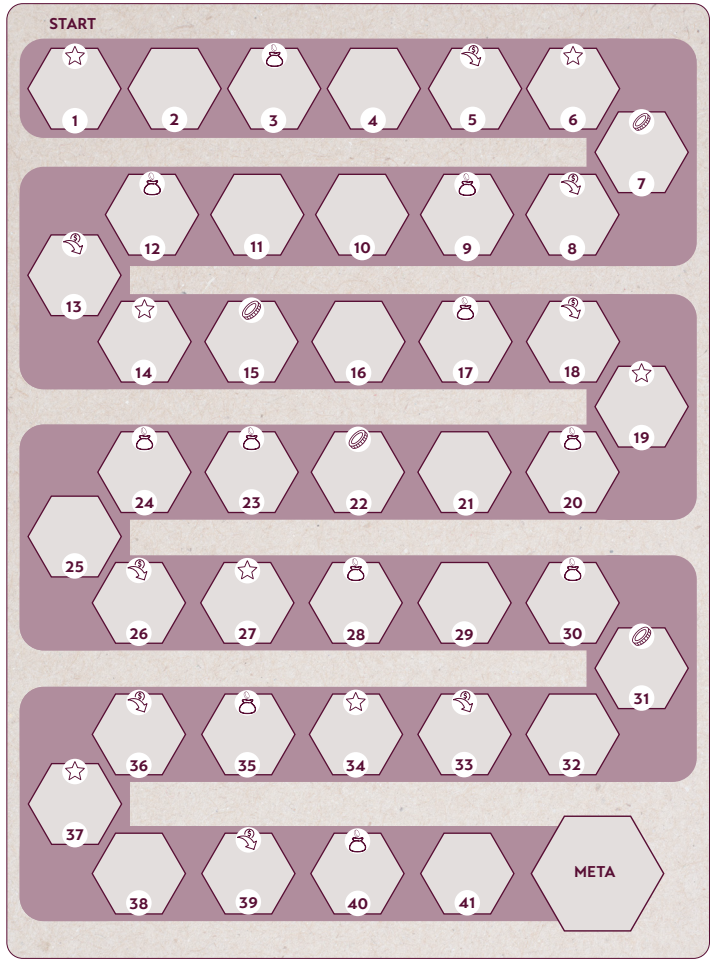
WYJAŚNIENIE SYMBOLI

Podatek: płacisz 1 dukat dziesięciny

Zysk: odczytaj kolejne polecenie (1, 2 lub 3) na karcie swojej postaci

Strata: odczytaj kolejne polecenie (1, 2 lub 3) na karcie swojej postaci

Przywilej: odczytaj z karty swojej postaci

Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

ZASADY GRY

1. Pracujecie w grupach czteroosobowych.
2. Każda osoba wybiera kartę postaci: Rycerza, Mnicha, Piekarza lub Chłopa.
3. Każda postać dostaje 5 dukatów. Poza tym każda grupa ma skarbiec z 15 dukatami. Ze skarbca pobieracie należne zyski i wpłacacie do niego podatki i straty.
4. Rzucając kostką, przesuwacie swoje pionki po planszy.
5. Stając na polu, odczytajcie jego symbol i postępujcie zgodnie z poleceniem na karcie postaci lub w legendzie.
6. Po przejściu planszy policzcie swoje dukaty. Jeśli gracz przed dojściem do mety wydał wszystkie dukaty, zatrzymuje się na ostatnim polu, na którym wykonał zadanie, i nie uczestniczy w dalszej rozgrywce.
7. Zwycięża gracz, który po dojściu do mety ma najwięcej dukatów.

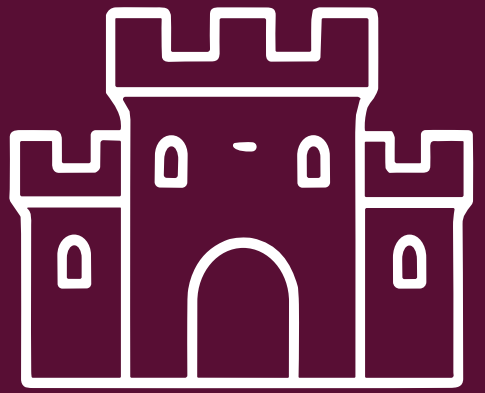
Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

CZAS NA REFLEKSJĘ

Wykonaj zadanie 2 z karty pracy:

Wyobraź sobie, że za pomocą wehikułu czasu udało Ci się przenieść do średniowiecza. Przedstawicielem której grupy społecznej chciałbyś/ chciałabyś zostać? Uzasadnij swój wybór.

Jak oceniacie społeczeństwo średniowiecza?

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

JAK KRĄŻYŁ ZŁOTY DUKAT
W SPOŁECZEŃSTWIE ŚREDNIOWIECZNYM?

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.